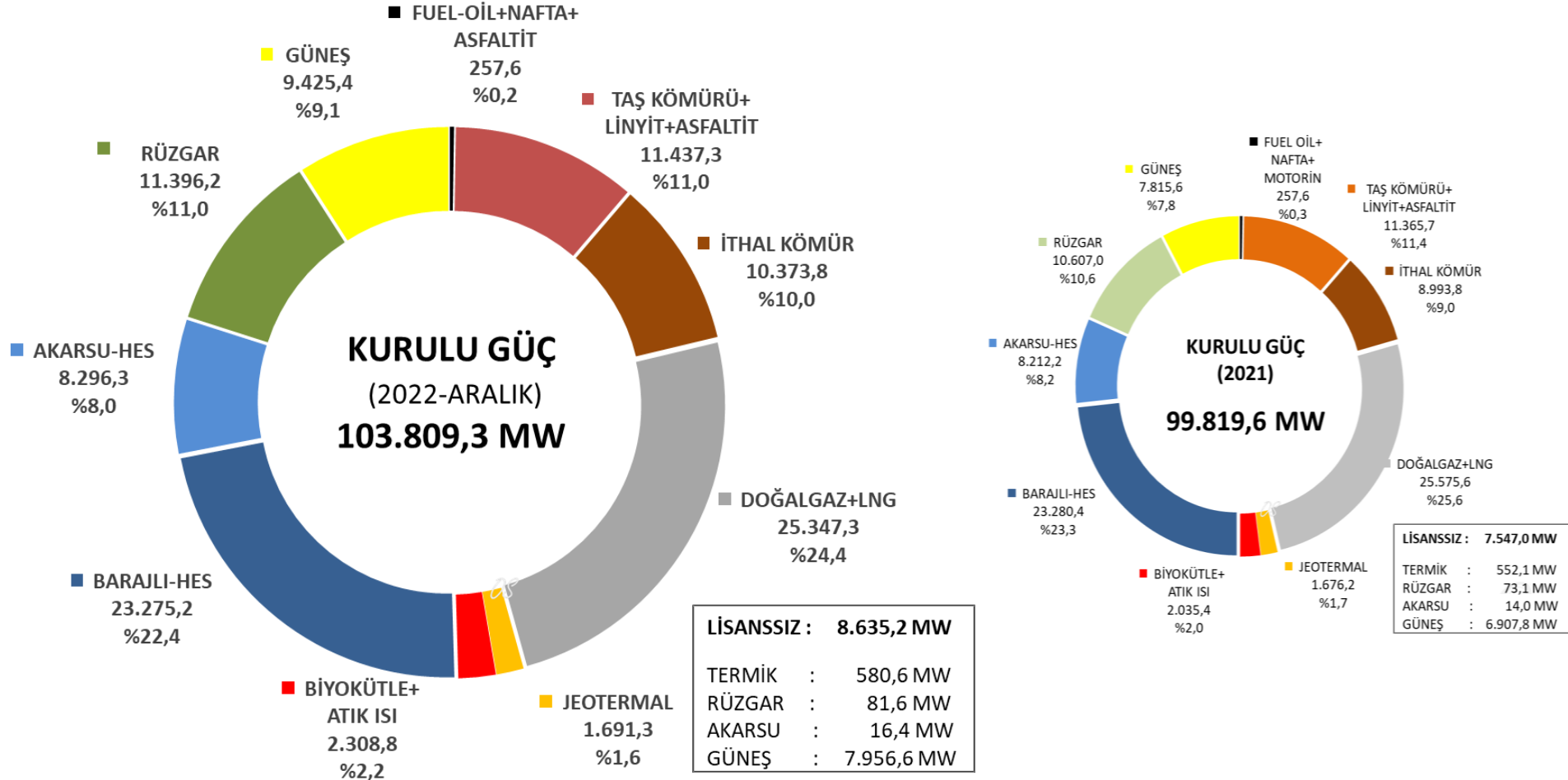

TÜRKİYE'DE ELEKTRİK ENERJİSİ

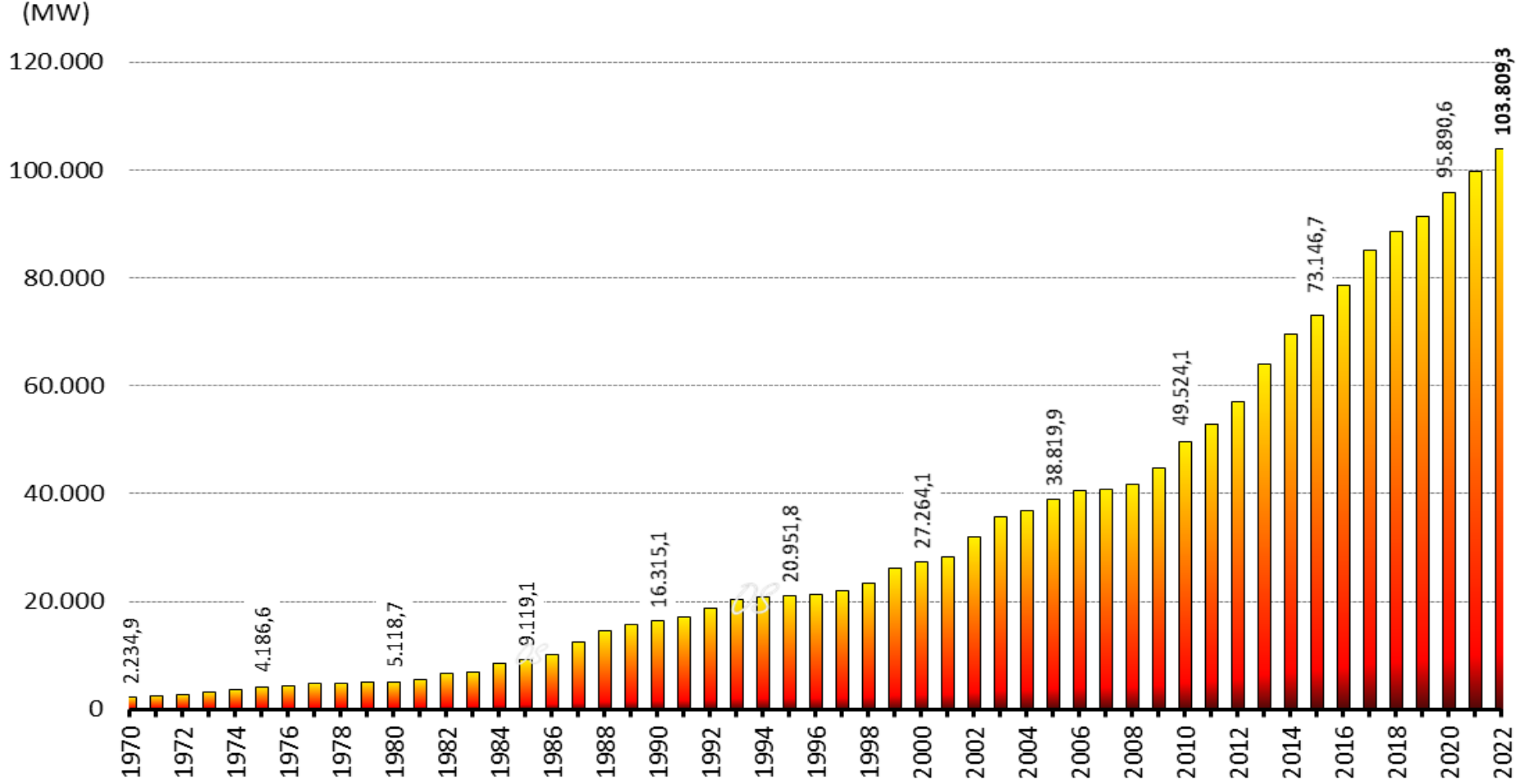

Sunumda yer alan bilgi ve grafikler kaynak gösterilmesi koşuluyla kullanılabilir.

TÜRKİYE'DE ELEKTRİK ENERJİSİ KURULU GÜCÜ

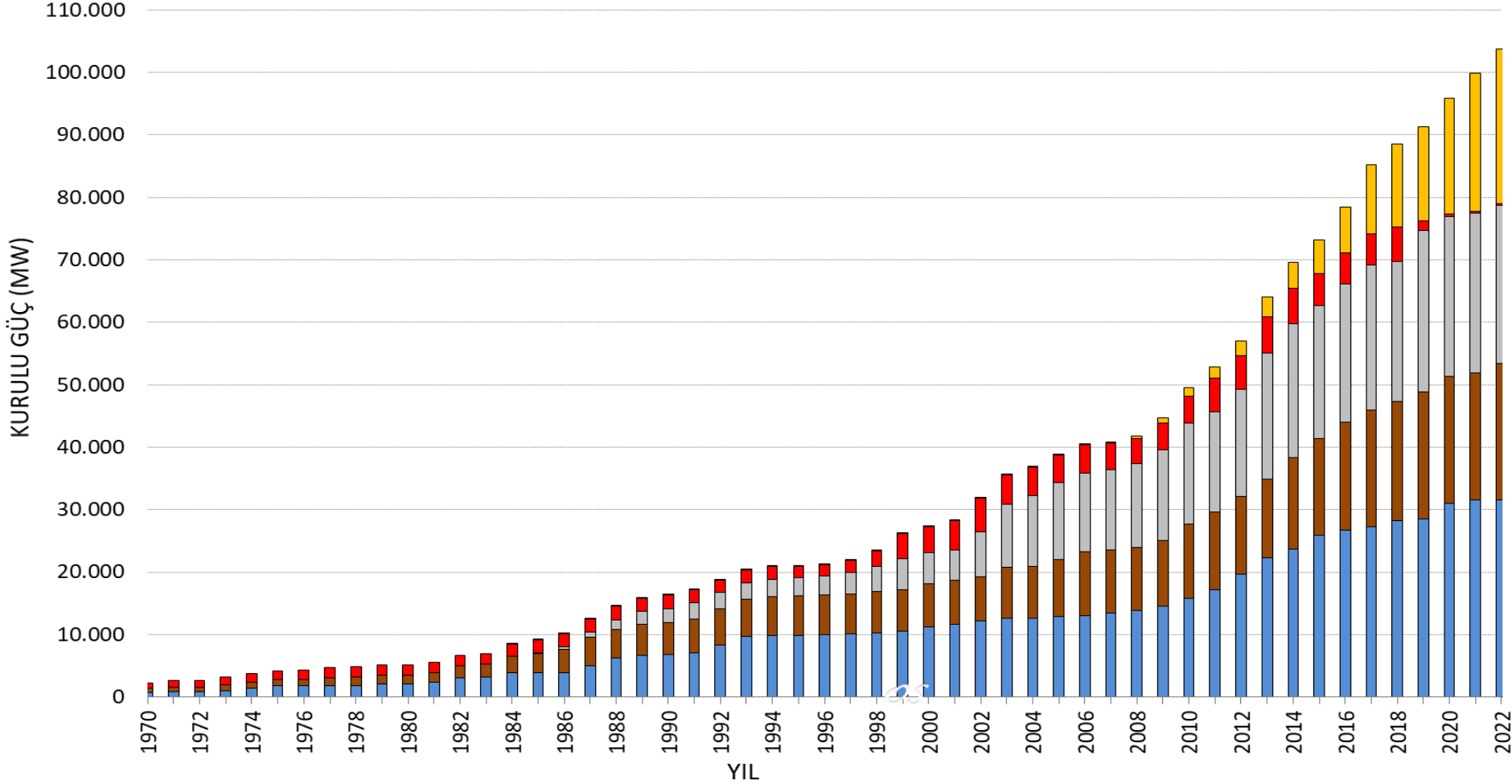

TÜRKİYE'DE ELEKTRİK ENERJİSİ KURULU GÜCÜNÜN YILLARA GÖRE DEĞİŞİMİ (1970 – 2022)

TÜRKİYE'DE ELEKTRİK ENERJİSİ KURULU GÜCÜNÜN KAYNAKLARA GÖRE DEĞİŞİMİ (1970 - 2022)

■ HİDROLİK ■ KÖMÜR ■ DOĞALGAZ ■ FUEL-OİL, MOTORİN, NAFTA ■ RES+GES+ JES+BES+ATIK ISI

KURULU GÜÇ

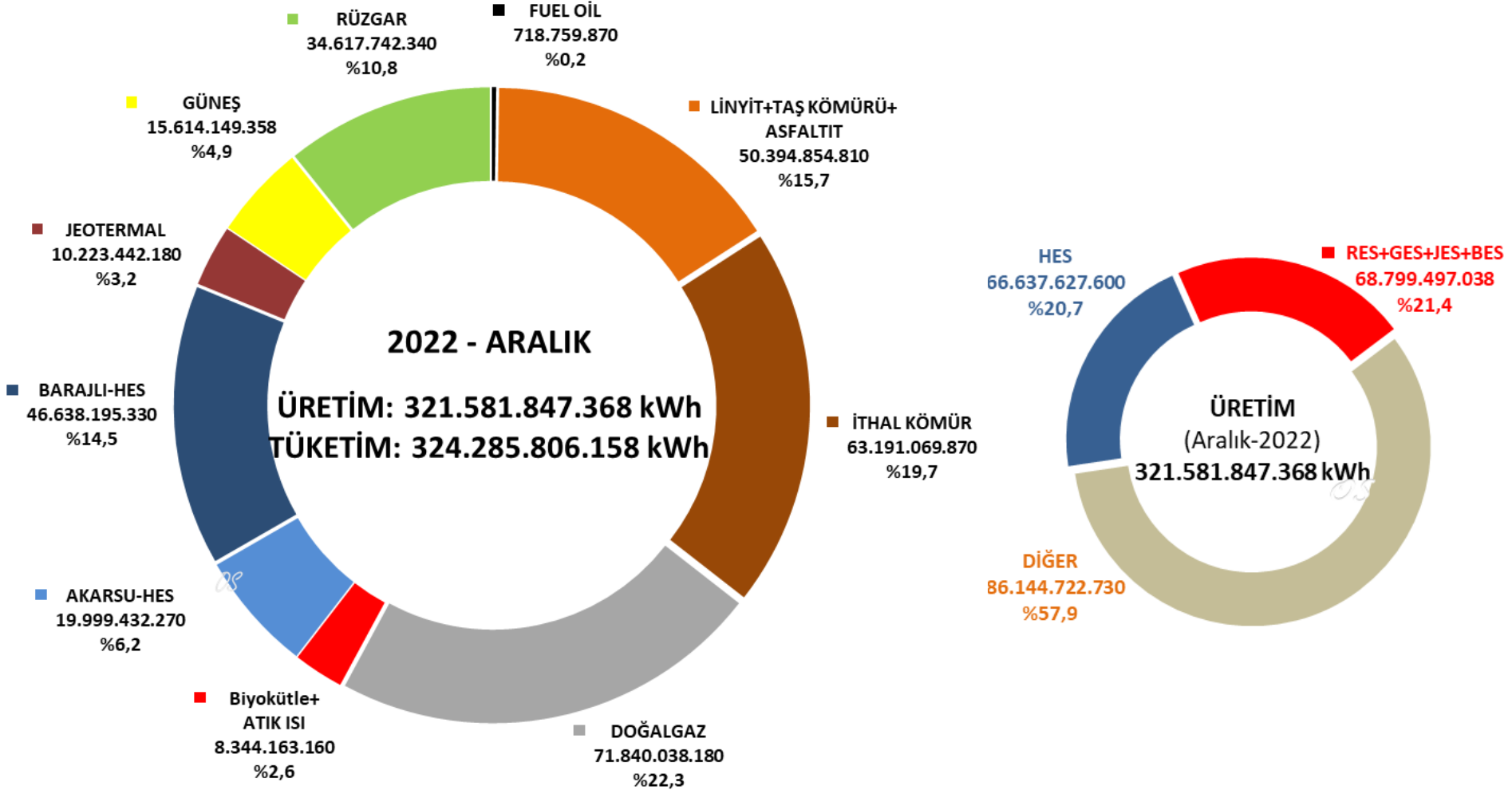
Aralık'2022 itibarıyla 2021 yılı sonuna göre kurulu güçte; linyit kömürü kaynaklı 71,6 MW ve ithal kömür kaynaklı 1.380,0 MW artış söz konusu olmuştur. Buna karşın doğalgaz kaynaklı güç ise 228,3 MW azalmıştır. Kurulu gücün toplamdaki artışı ise 3.989,7 MW olarak gerçekleşmiştir. Kurulu güç artışı Kasım'22 ayına göre de 268,1 MW olmuştur.

2021 yılına göre kurulu güçte kaynaklar bazında; rüzgar 789,2 MW, güneş 1.609,8 MW, biyokütle 276,8 MW, HES 78,9 MW, jeotermal 15,1 MW artış göstermiş buna karşılık atık ısı 3,4 MW düşmüştür. Böylelikle yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı güç toplamında 2.766,4 MW'lık bir artış söz konusu olmuştur.

Lisanssız üretime ilişkin kurulu güç 2021 yılı sonuna göre 1.088,2 MW artış söz konusudur. Bu artışın 1.048,8 MW'ı güneş enerjisi kaynaklıdır.

Arz güvenliği ve ülke ekonomisi için elektrik üretiminde öncelikli olarak kaynak planlaması yapılmalı ve ithal kaynaklar yerine yüksek potansiyele sahip olduğumuz rüzgar ile güneş enerjisinden daha fazla faydalanabilme olanakları yaratılmalıdır.

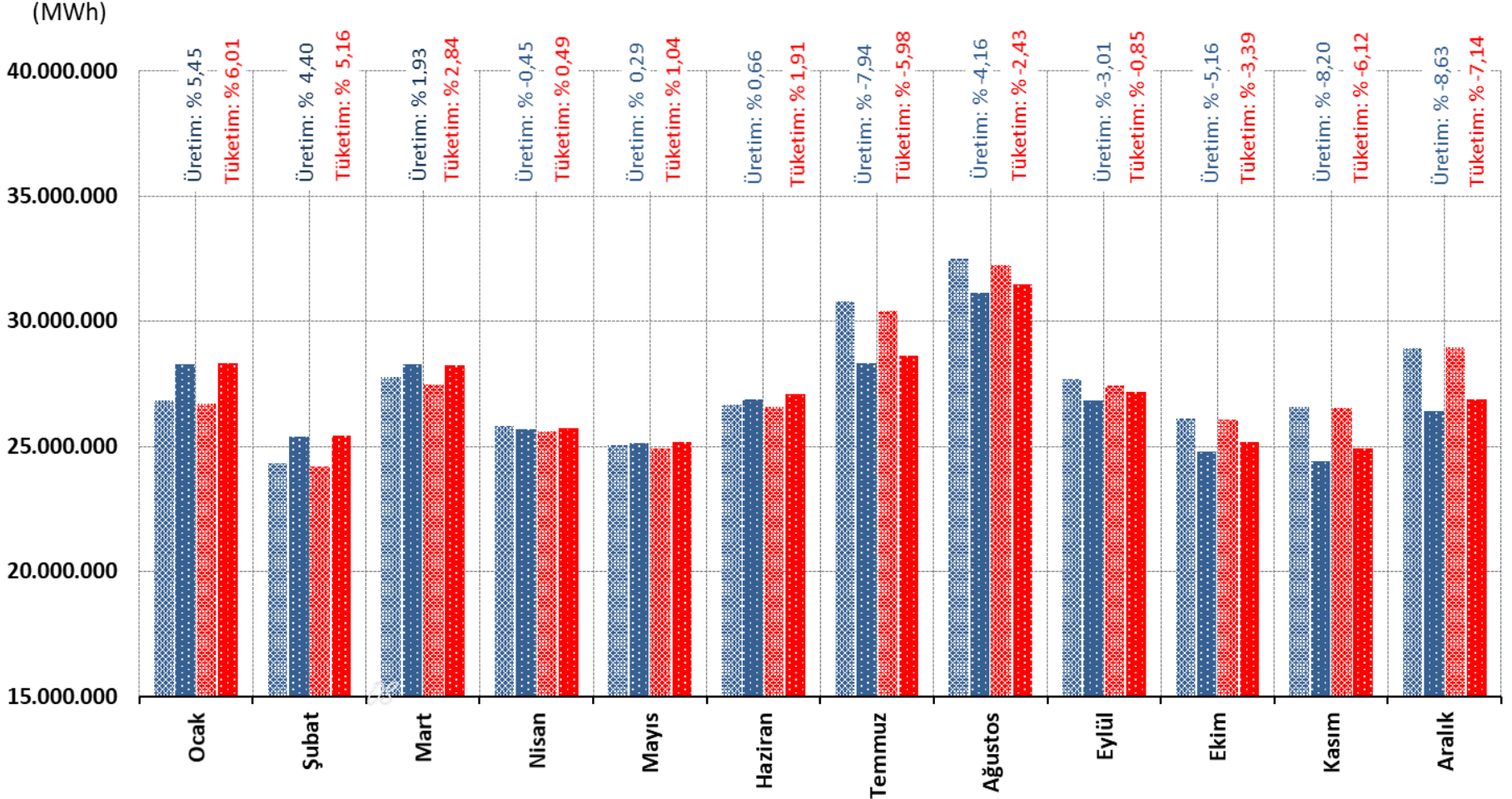
TÜRKİYE'DE ELEKTRİK ÜRETİMİ (2022)

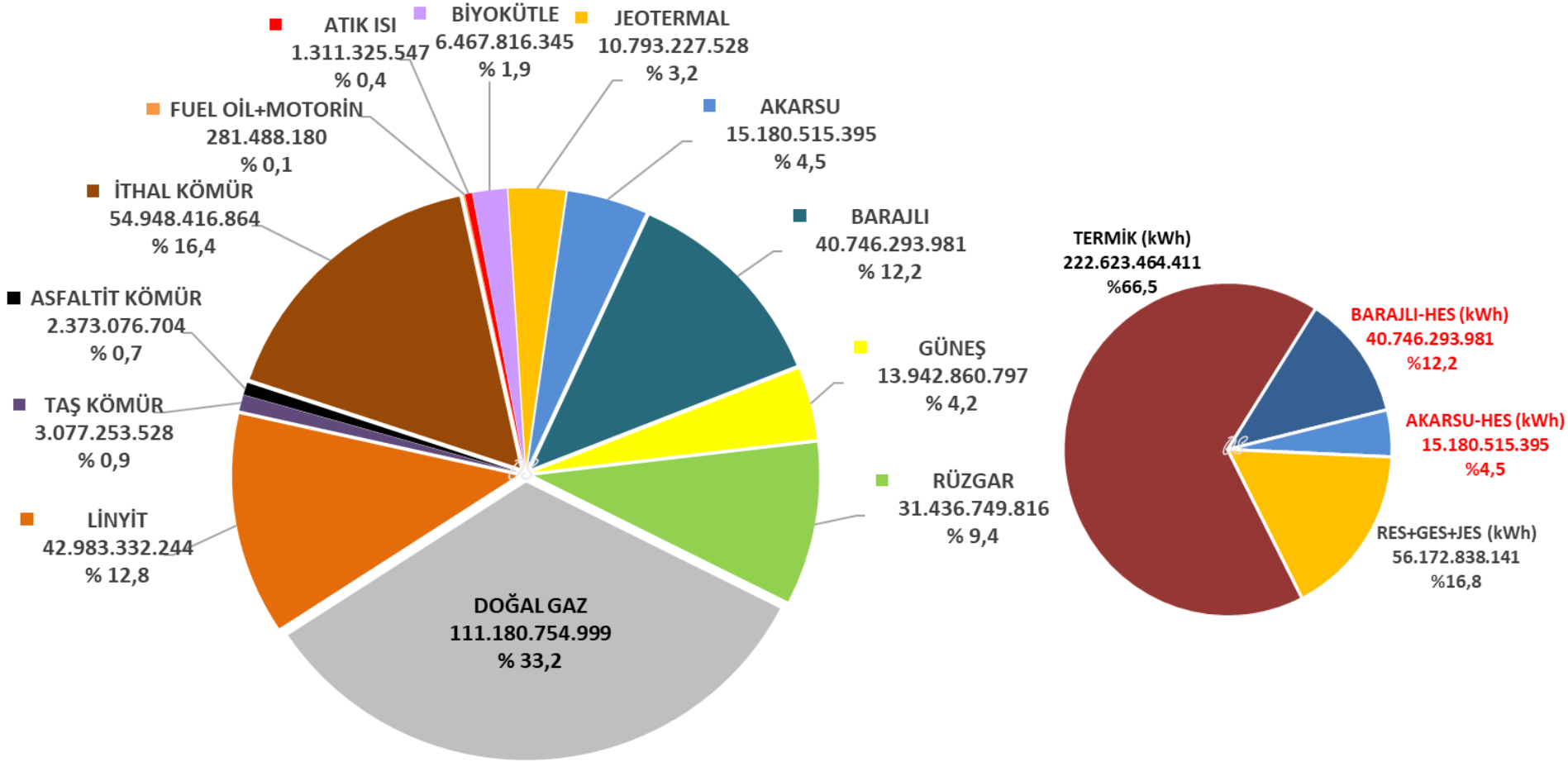
NOT: TEİAŞ-YTBS sayfasında yer alan "Günlük İstatistikler-Günlük İşletme Neticeleri" dikkate alınarak düzenlenmiş, kesinleşmemiş verilerdir.

2021-2022 YILLARI ÜRETİM ve TÜKETİMİNİN AYLARA GÖRE DEĞİŞİMLERİ

ÜRETİM-2021 ÜRETİM-2022 TÜKETİM-2021 TÜKETİM-2022

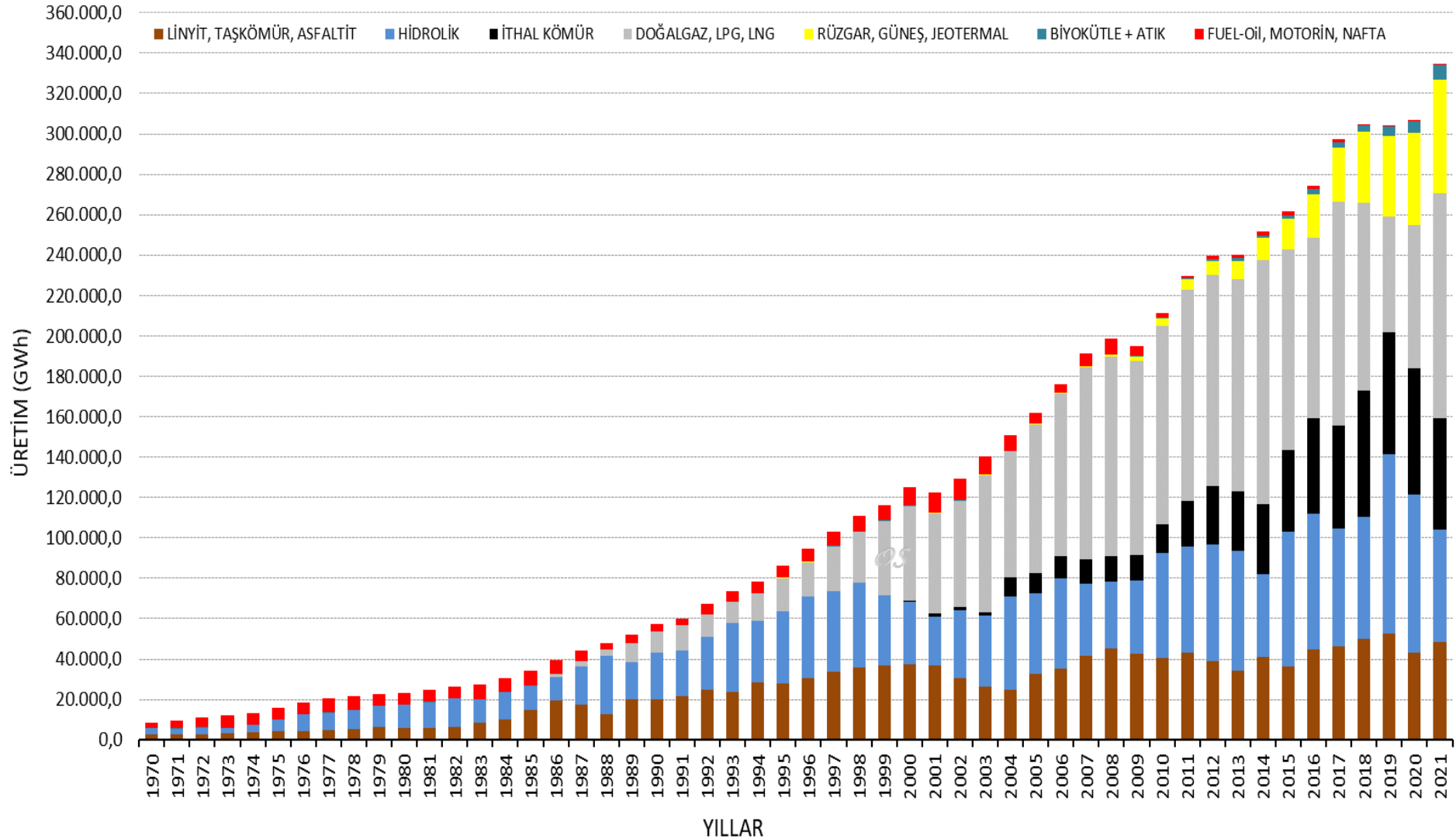
TÜRKİYE'DE ELEKTRİK ÜRETİMİ (2021)

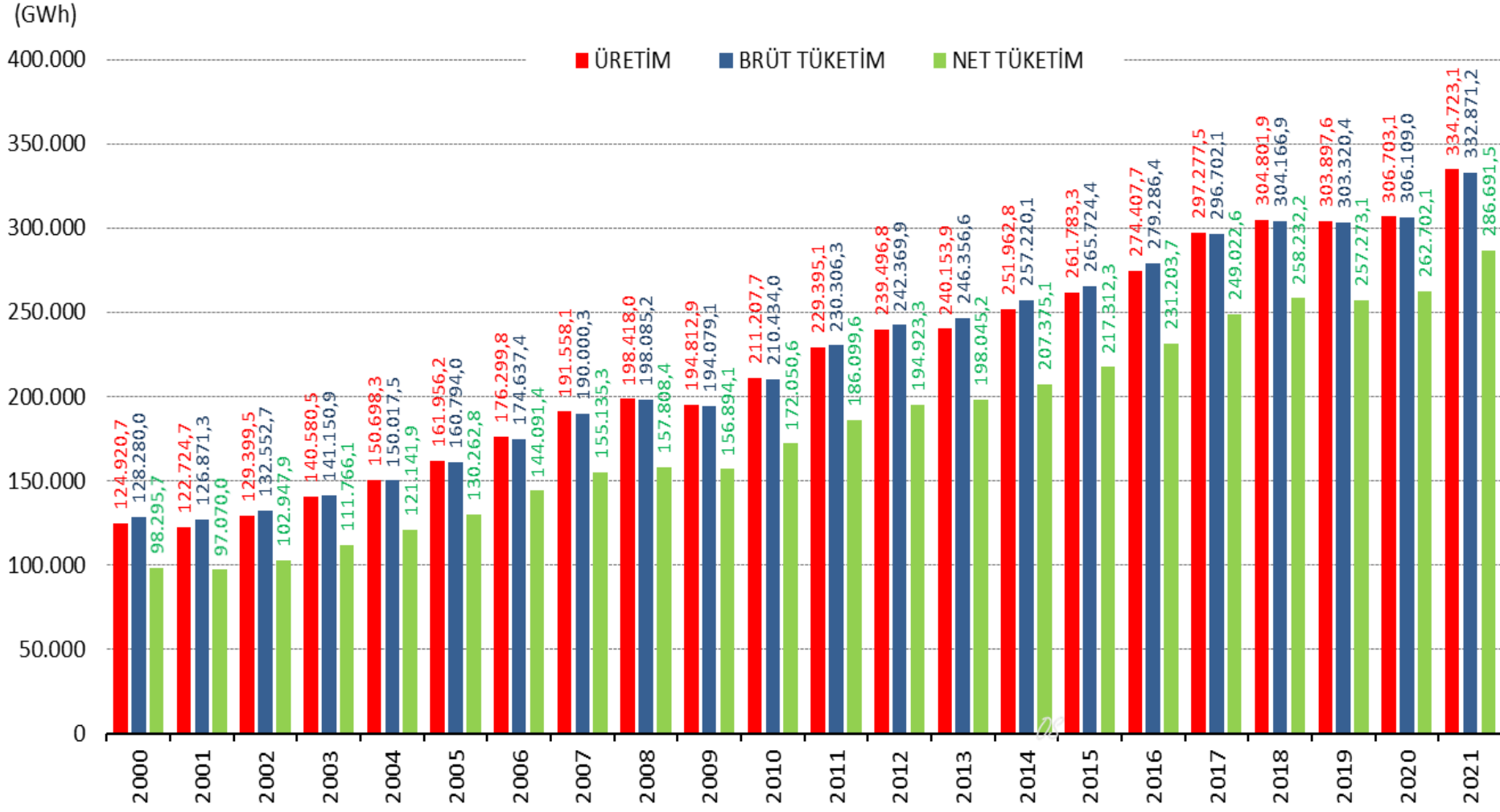
ÜRETİM (2021) : 334.723.111.928 kWh

TÜKETİM (2021) : 332.871.181.106 kWh

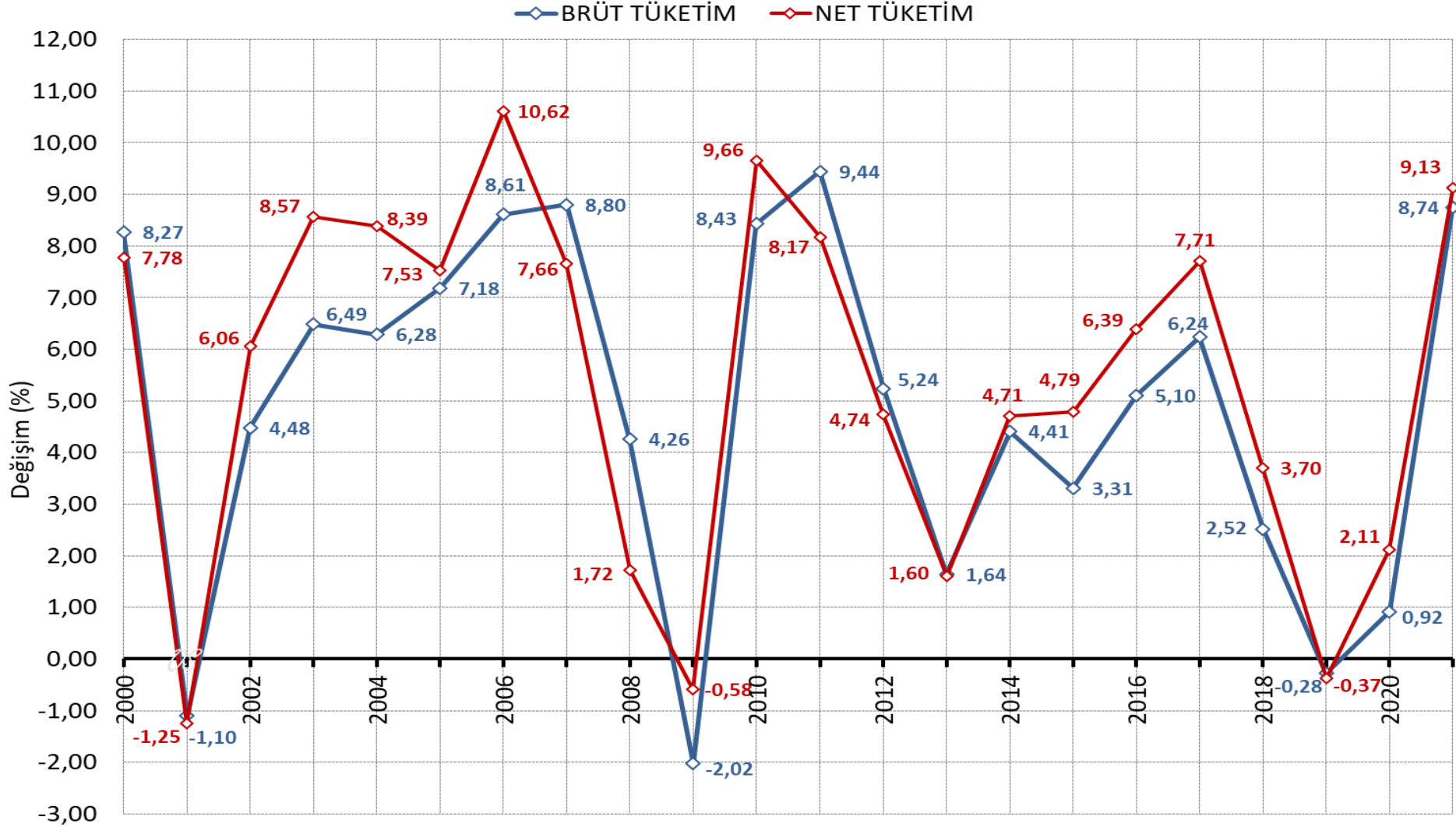
ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİMİNİN KAYNAKLARA GÖRE DEĞİŞİMİ (1970 - 2021)

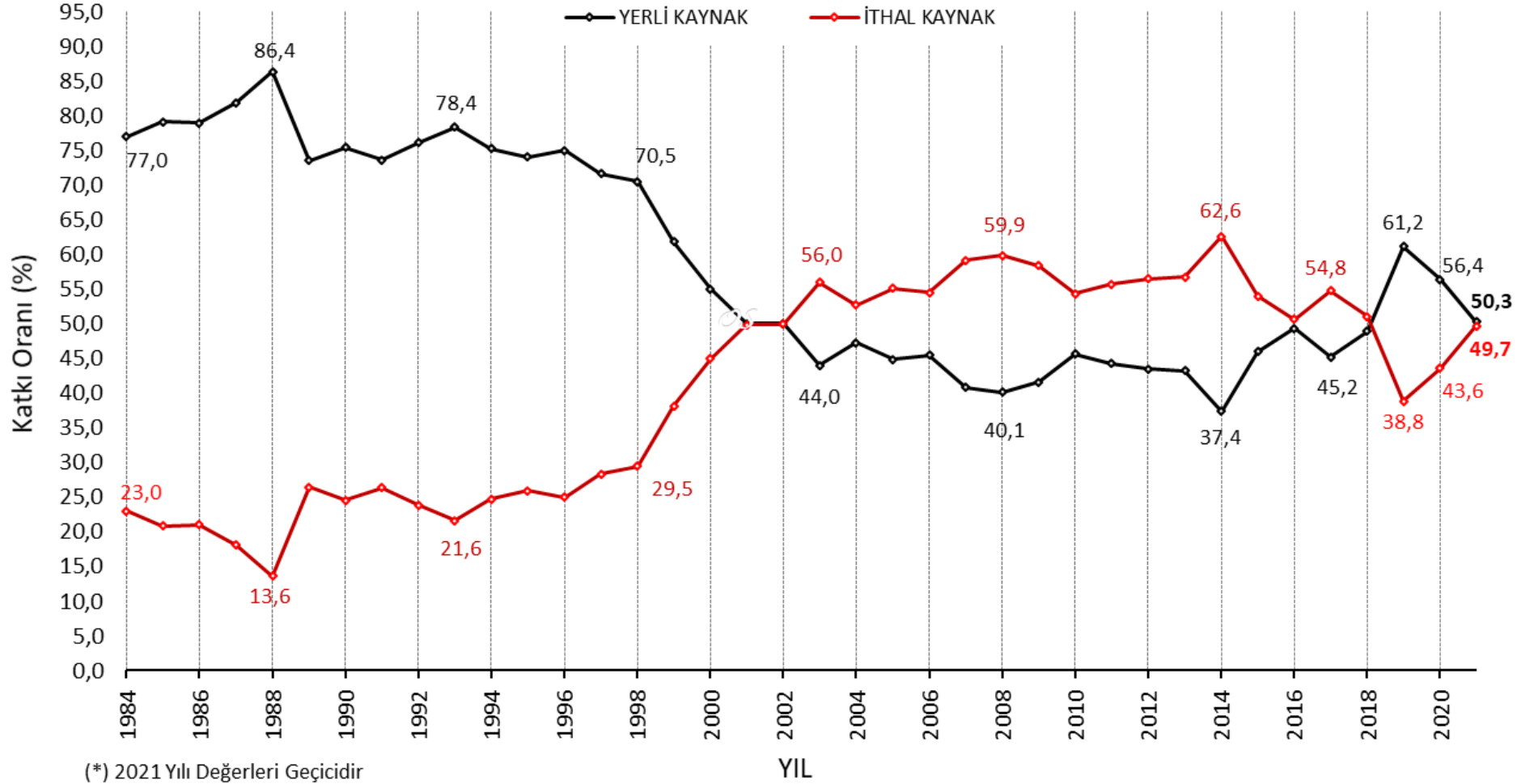
ELEKTRİK ÜRETİMİ ve TÜKETİMİNİN YILLARA GÖRE DEĞİŞİMİ (1970 - 2021)

ELEKTRİK TÜKETİMİNİN YILLIK DEĞİŞİMİ (%)

ELEKTRİK ENERJİSİ ÜRETİMİNDE YERLİ-İTHAL KAYNAK KATKISI (%)

ÜRETİM

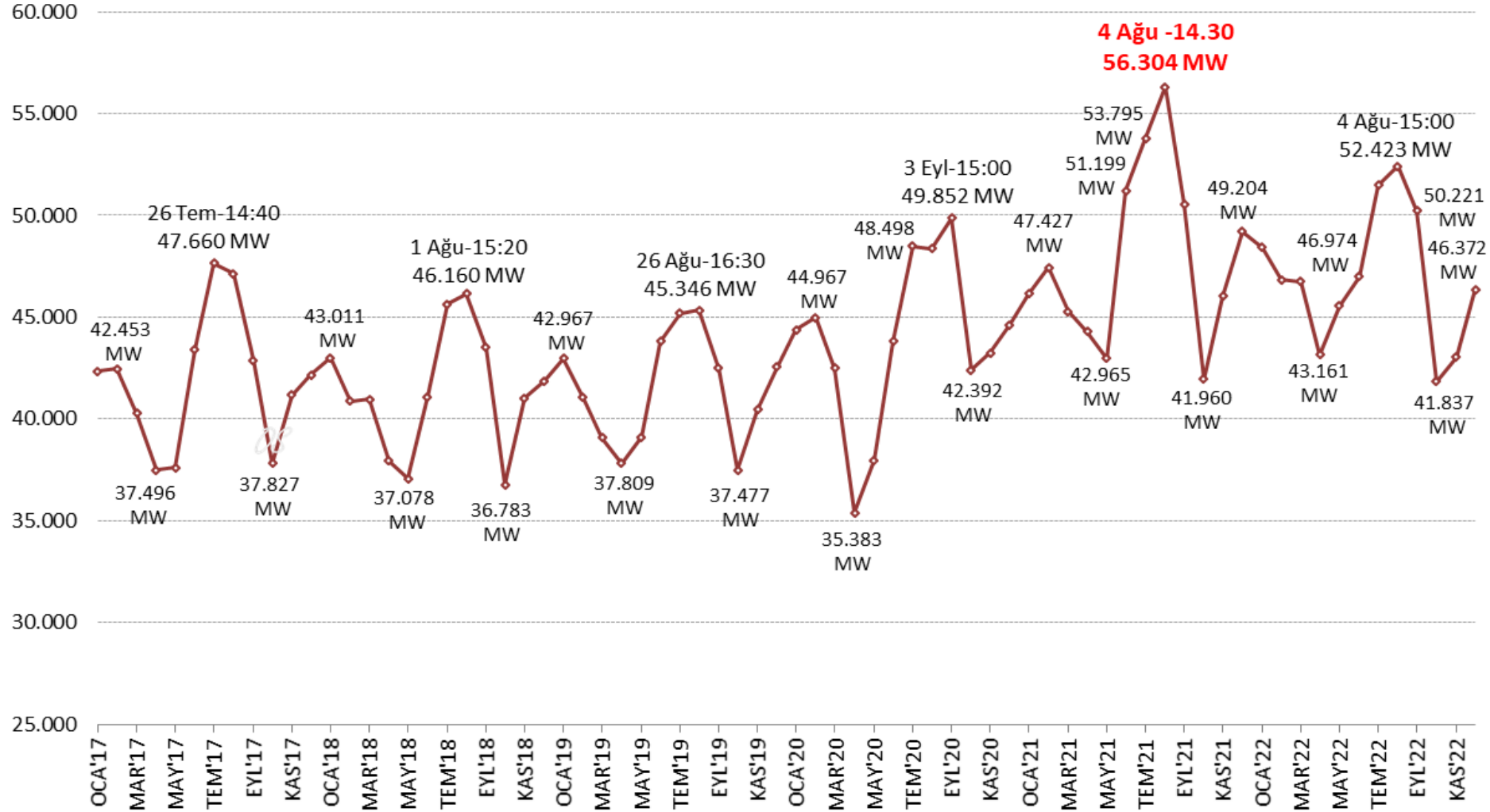
2021 sonu itibarıyla üretimde yüzde 49,7 oranında ithal kaynak kullanılmıştır. İthal kaynak kullanımında doğal gazın payı yüzde 33,2, ithal kömürün payı yüzde 16,4 ve fuel-oil payı da yüzde 0,1 olmuştur.

2021 yılında fosil yakıtlı termik üretimin payı yüzde 66,5 yenilenebilir enerji kaynaklı üretim ise yüzde 33,5 olarak gerçekleşmiştir.

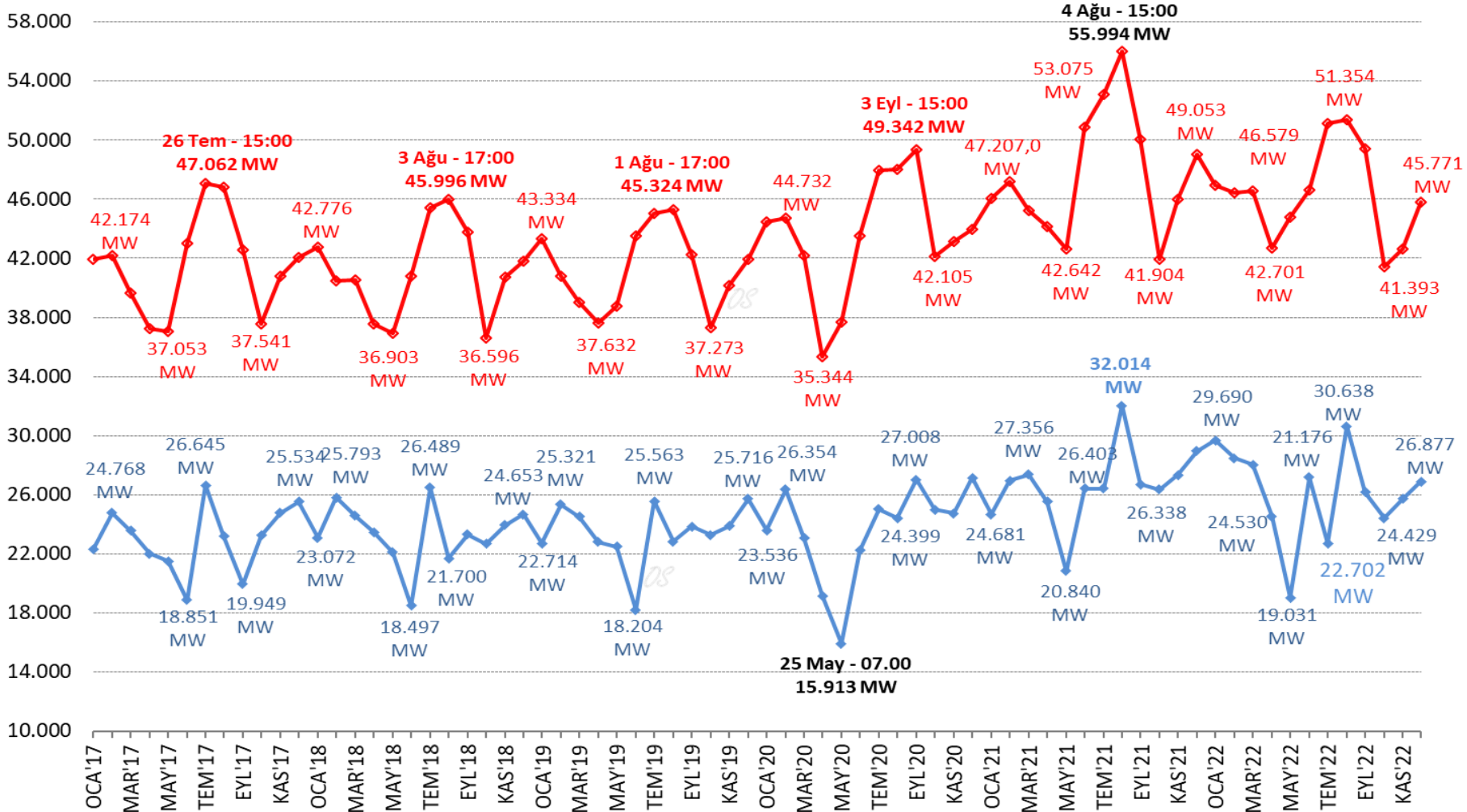
2022 yılı Aralık ayı kesinleşmemiş verilerine göre, üretimdeki ithal kaynak payı; doğal gazda yüzde 22,3 ithal kömürde yüzde 19,7 ve fuel-oil'de ise yüzde 0,2 olmak üzere toplam yüzde 42,2 olarak gerçekleşmiştir.

Ancak 2022 yılı üretim değerleri henüz kesinleşmemiştir. TEİAŞ-YTBS üzerinden alınan günlük işletme verilerine göre düzenlenmiş olan 2022 yılı üretim ve tüketim değerlerinin yaklaşık 5 ~ 6 milyar kWh daha artması beklenmektedir.

SİSTEM AYLIK MAKSİMUM ANİ PUANTI (MW)

AYLIK MAKSİMUM ve MİNİMUM SAATLİK SİSTEM PUANTI (MW)

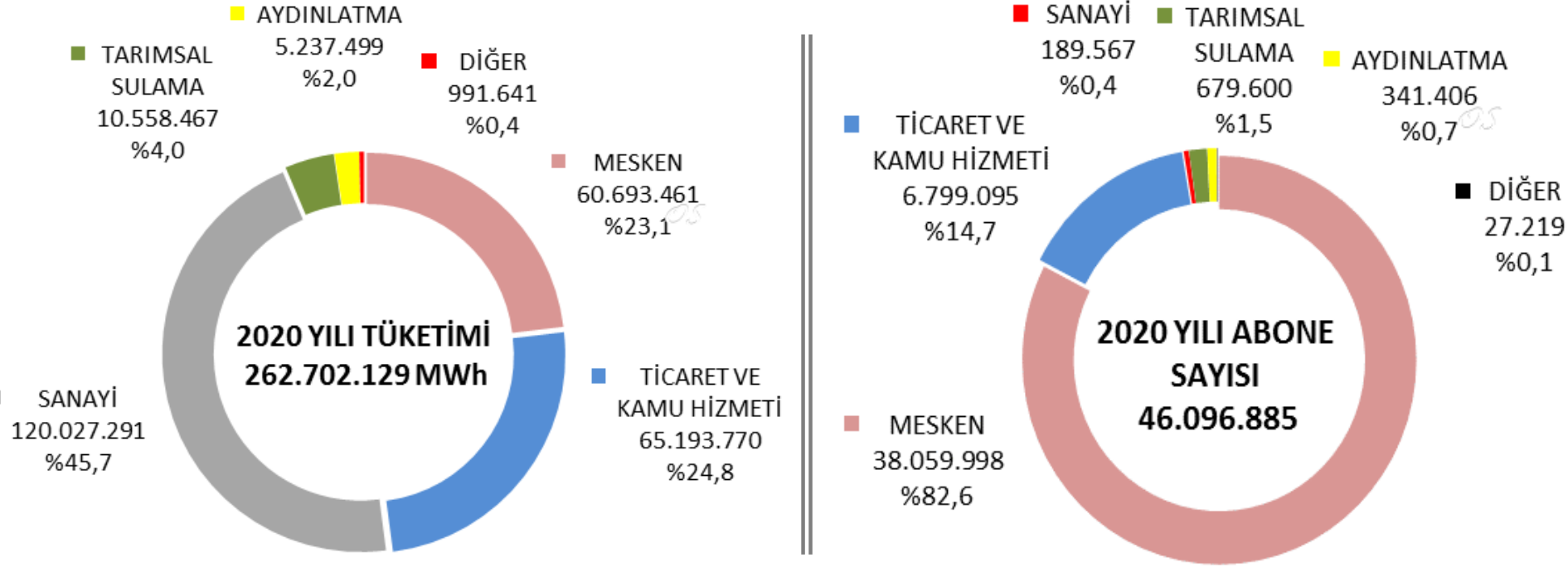
PUANT GÜÇ

2022 yılı Aralık ayı itibarıyla 103.809,3 MW olan kurulu güce karşılık, günümüze kadar elde edilmiş reel verilere göre, elektrik enerjisi talebinde oluşan anlık maksimum anlık talep (puant) 4 Ağustos 2021 günü saat 14.40'da 56.304 MW olarak gerçekleşmiştir.

Mevcut kurulu güce karşılık, anlık olarak gerçekleşen ani talep (puant) göz önüne alındığında, teorik olarak yaklaşık 47 Bin MW arz fazlası kurulu gücümüz olduğu görülmektedir.

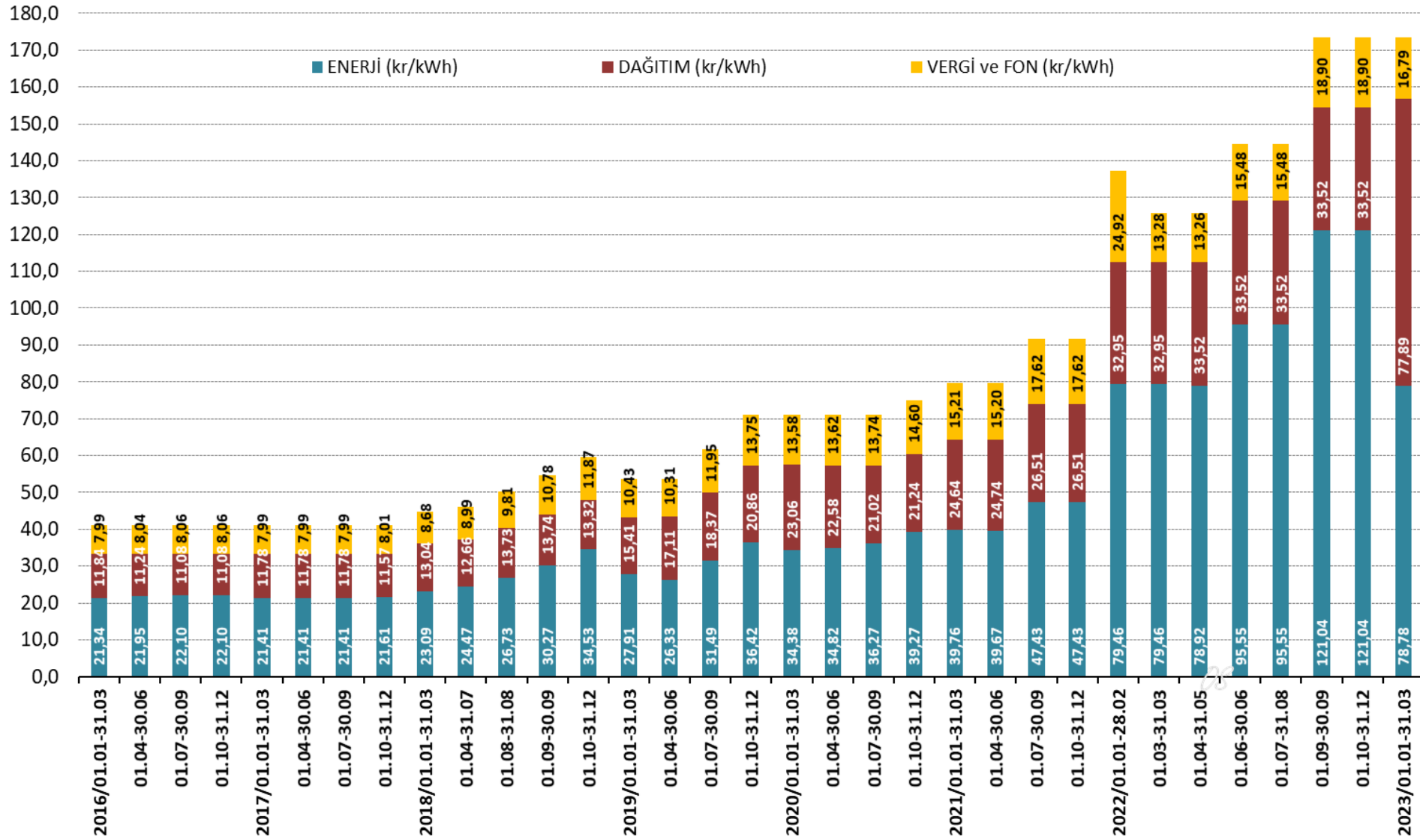
Arz fazlası 47,5 Bin MW'lık kapasite içinden 17,5 Bin MW'ın yedek kapasite olarak değerlendirildiği varsayıldığında ortaya plansızlıktan kaynaklı zamansız yatırım olarak gerçekleştirilmiş arz fazlası 30 Bin MW'lık bir kapasite çıkmaktadır.

TÜRKİYE NET TÜKETİMİ (MWh) ve ABONE SAYISI (2020)

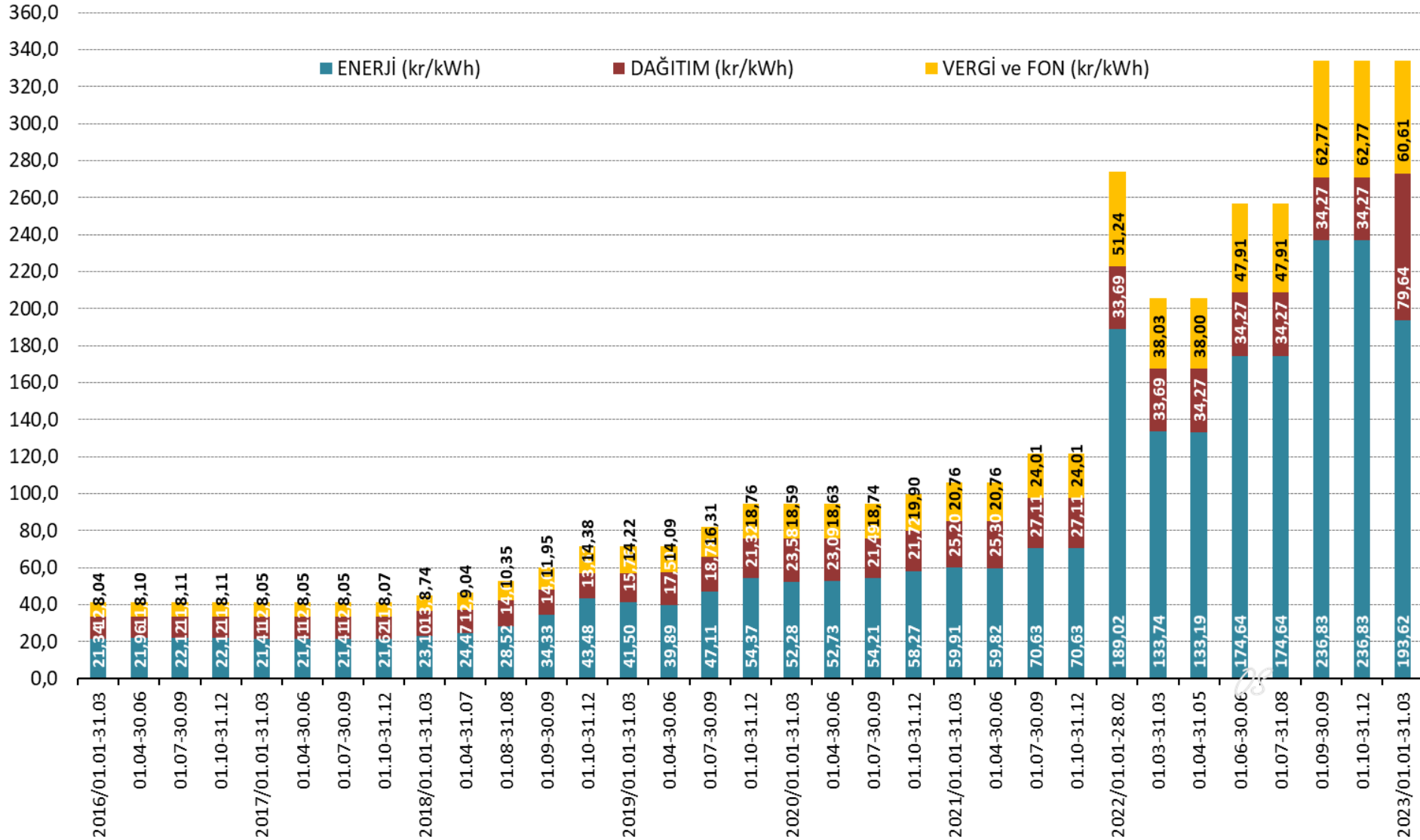

NOT: "Resmi İstatistik Programı 2017-2021" gereği, Elektrik Dağıtım ve Tüketim İstatistiklerinin yıllık olarak düzenlenerek yayınlanması Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin (TEDAŞ) sorumluluğunda olup yukarıdaki tablo, TEDAŞ tarafından yayınlanmış en son verileri içermektedir.

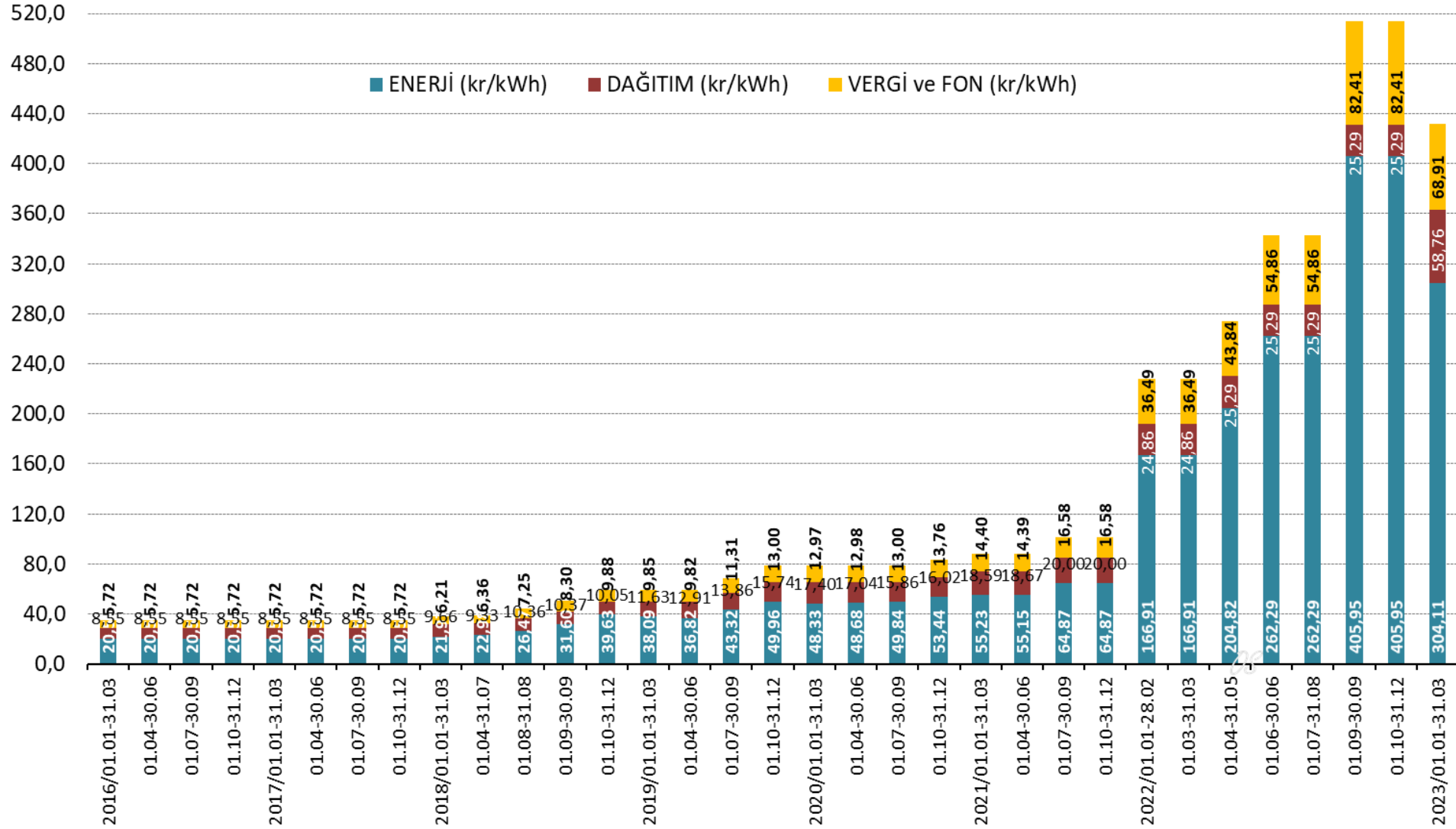
MESKEN ABONE GRUBU (TTTZ-AG) TARİFESİNİN DÖNEMLERE GÖRE DEĞİŞİMLERİ (8 kWh/gün ve altı için - kr/kWh)

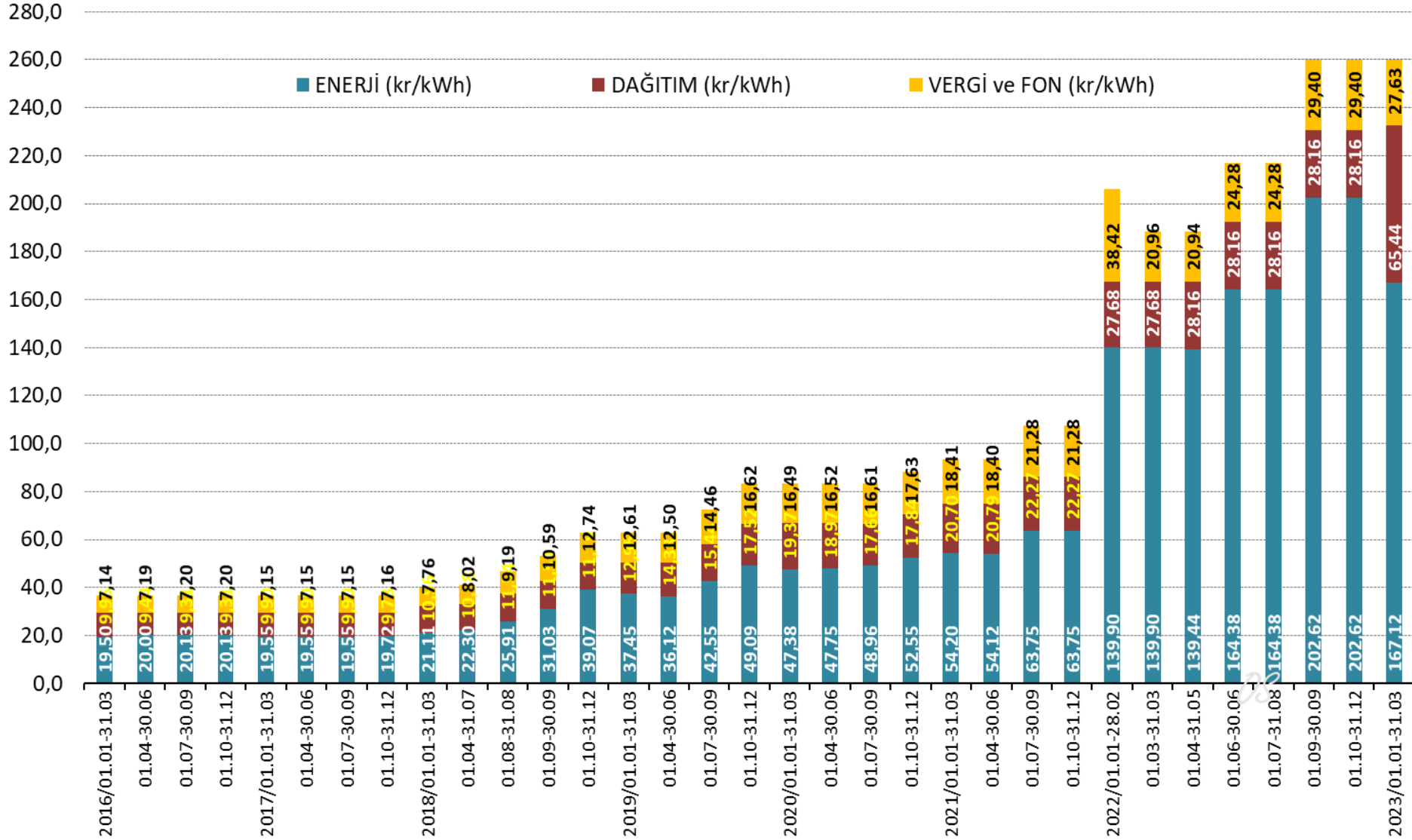
KAMU VE ÖZEL HİZMETLER SEKTÖRÜ İLE DİĞER (TİCARETHANE) ABONE GRUBU (TTTZ-AG) TARİFESİNİN DÖNEMLERE GÖRE DEĞİŞİMLERİ (30 kWh/gün ve altı için - kr/kWh)

SANAYİ ABONE GRUBU (TTTZ-AG) TARİFESİNİN DÖNEMLERE GÖRE DEĞİŞİMLERİ (kr/kWh)

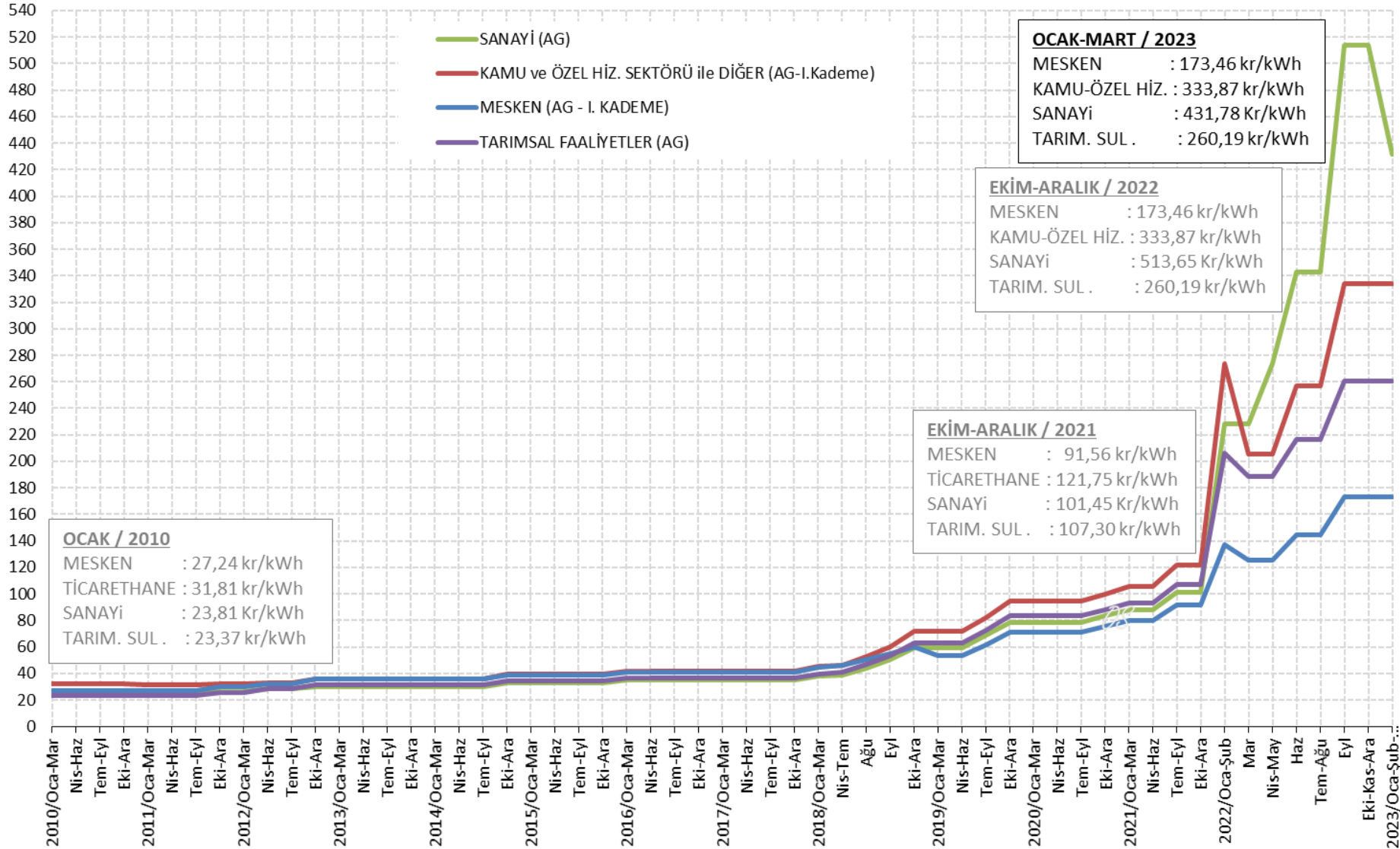

TARIMSAL FAALİYETLER ABONE GRUBU (TTTZ-AG) TARİFESİNİN DÖNEMLERE GÖRE DEĞİŞİMLERİ (kr/kWh)

DAĞITIM SİSTEMİ KULLANICILARINA UYGULANAN TEK TERİMLİ TEK ZAMANLI ELEKTRİK TARİFELERİNİN DÖNEMSEL DEĞİŞİMİ (Vergiler Dahil – kr/kWh)

(kr/kWh)

ELEKTRİK TARİFELERİNİN VERGİLER DAHİL NİHAİ FATURA TUTARI (TL/kWh) ve DEĞİŞİMLERİ (%)									1 OCAK 2023 TARİFESİNİN	
ABONE GRUBU (TTTZ)	01.10.2021 31.12.2021	1.01.2022 28.02.2022	1.03.2022 31.03.2022	1.04.2022 31.05.2022	1.06.2022 31.08.2022	1.09.2022 30.09.2022	1.10.2022 31.10.2022	1.01.2023 31.03.2023	2022 Yılı Sonuna Göre Değişimi (%)	2021 Yılı Sonuna Göre Değişimi (%)
	TL/kWh	TL/kWh	TL/kWh	TL/kWh	TL/kWh	TL/kWh	TL/kWh	TL/kWh		
SANAYİ (AG)	1,0145	2,2826	2,2826	2,7395	3,4243	5,1365	5,1365	4,3178	-15,9	325,6
SANAYİ (OG)	0,9150	2,0587	2,0587	2,6017	3,2521	4,8781	4,8781	4,0967	-16,0	347,7
KAMU ve ÖZEL HİZMET. SEKTÖRÜ İLE DİĞER (AG - 30 kWh/gün ve altı)	1,2175	2,7395	2,0546	2,0546	2,5682	3,3387	3,3387	3,3387	0,0	174,2
KAMU ve ÖZEL HİZMET. SEKTÖRÜ İLE DİĞER (AG - 30 kWh/gün üstü)	1,2175	2,7395	2,7395	2,7395	3,4243	4,4516	4,4516	4,4516	0,0	265,6
KAMU ve ÖZEL HİZMET. SEKTÖRÜ İLE DİĞER (OG)	1,1563	2,6017	2,6017	2,6017	3,2521	4,2277	4,2277	4,2277	0,0	265,6
MESKEN (AG - 8 kWh/gün ve altı) <i>08</i>	0,9156	1,3733	1,2569	1,2569	1,4455	1,7346	1,7346	1,7346	0,0	89,5
MESKEN (AG - 8 kWh/gün üstü)	0,9156	2,0600	1,8854	1,8854	2,1682	2,6019	2,6019	2,6019	0,0	184,2
MESKEN (OG)	0,8688	1,9547	1,7891	1,7891	2,0574	2,4689	2,4689	2,4689	0,0	184,2
TARIMSAL FAALİYETLER (AG)	1,0730	2,0600	1,8854	1,8854	2,1682	2,6019	2,6019	2,6019	0,0	142,5
TARIMSAL FAALİYETLER (OG)	1,0228	1,9636	1,7972	1,7972	2,0668	2,4802	2,4802	2,4802	0,0	142,5

NOT:

1- OG, orta gerilim ve AG, alçak gerilim bağlantılı aboneler için kullanılmıştır.

2- AG bağlantılı MESKEN abone grubu için kademe sınırı, Ocak'22 ayında 5 kWh/gün ve Şubat'22 ayında 7 kWh/gün olarak uygulanmış ve Mart'22 ayından itibaren de 8 kWh/gün olarak uygulanmaktadır.

3-AG bağlantılı KAMU VE ÖZEL HİZMETLER SEKTÖRÜ İLE DİĞER abone grubu için 30 kWh/gün olan kademe uygulaması Mart'22 ayında başlamıştır.

ELEKTRİK TARİFELERİ - 1

2022 yılı başında elektrik tarifelerine yüksek oranlarda zam yapılmıştır. Önce Mesken abone grubuna ardından da Kamu ve Özel Hizmetler Sektörü ile Diğer (Ticarethane) abone grubuna getirilen kademe uygulaması ile Mesken ve Tarımsal Faaliyetler abone grubunda uygulanan KDV indirimi, fatura ödeme güçlüğü yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarına yeterli çözüm olmamıştır.

Elektrik enerjisi üretiminde ağırlıklı olarak kullanılan ithal kaynakların emtia fiyatlarındaki değişimler, Türk Lirasının döviz kurları karşısındaki değer kaybı ve elektrik üretimde kamunun yetersiz kalması elektrik tarifelerine yapılan zamların en önemli nedenleri olmuştur.

Kısaca ifade etmek gerekirse söz konusu olan fiyat artışları, siyasi iktidarın yıllardır serbestleştirme ve özelleştirme uygulamaları kapsamında özel sektör eliyle izlediği ithal kaynak bağımlısı enerji politikalarının sonucunda ortaya çıkmıştır. Mevcut politikalar devam ettiği sürece de pahalılık kaçınılmaz olacaktır.

ELEKTRİK TARİFELERİ - 2

1 Ocak 2023 tarihinden geçerli elektrik tarifelerinde enerji birim fiyatları tarife gruna bağlı olarak yüzde 13~35 oranları arasında düşürülmüş buna karşılık tüm abone gruplarında dağıtım birim fiyatlarına % 132,4 zam yapılmıştır. Tarife içindeki bu değişimin iki konuda etkisi söz konusudur.

Birincisi, tüketim faturaları içinde enerji bedeli üzerinden Belediye vergisinin de düşmesine neden olacak ve Belediye gelirleri üzerinde olumsuz etki yaratmasıdır. Giderlerine Belediyelerinde katkı sağladıkları genel aydınlatmada kullanılan enerjinin EÜAŞ tarafından toptan satış fiyatlarına yapılmış yüzde 8,6 oranında yapılan zam söz konusu iken...

Bir diğer konu ise, lisanssız üretim üzerindeki olumsuz etkisidir. Tarife içindeki dağıtım birim fiyatlarının yüzde 132,4 oranında artması özellikle üretim ve tüketimi aynı yerde olmayan üreticiler açısından olumsuzluk içermektedir. Kaldı ki üretim ve tüketimi aynı yerde olan ve ihtiyaç fazlası üretimlerini sisteme vererek dağıtım bedeli ödemek durumunda kalan üreticiler için de sorunlu bir durumdur. Dağıtım bedelinin böylesine yüksek oranda artırılması, lisanssız üretime yönelik başvurular üzerinde de olumsuz etki oluşturacak gibi gözükmemektedir.

SONUÇ

Toplumun ortak gereksinimi, mal ve hizmet üretiminde temel girdi ve günümüz koşullarında birey yaşamının vazgeçilemez kullanım aracı olan elektrik enerjisinde yapılan özelleştirilmeler; pahalılığın, uzun süreli kesintilerin ve orman yangınları gibi olumsuzlukların yaşamasına neden olmuştur.

O nedenledir ki; serbestleştirme ve özelleştirme politikalarından bir an önce vaz geçilmeli, toplumsal faydayı gözeten, kamusal hizmet anlayışını esas alan, üretimi-iletimi-dağıtımı eş zamanlı ve kamusal fayda esasında planlayan, verimliliğe ve üretiminde yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik tanıyan, dikey bütünleşik, merkezi ve özerk bir kamusal yapının oluşturulması kaçınılmazdır.